

Estonskowie Sekcyi Laval dnia 27 Lutego donosząc o tem przesładowaniu na nich już wywartem tak się wyrażają: uważamy że stojąc w gotowości i z rezygnacją zupełną do przyjęcia zagrożonego wygnania z Francyi, nie dla dobra estonsków, lecz dla dobra tow. samego, wycofać powinniśmy wszelkie środki, które na jego obronę użyć się dadzą. - Jednym z tych środków uważamy: wyjaśnienie celów i nakreślenie tow. naszego, nieprzeciwne w niczym występującemu porządkowi rzeczy we Francyi, zamkniętego w obrębie propagandy pismiennej, naukowej i niezajmującego się jak tylko rzeczami politycznymi, jedynie tylko przywrócenia Ojczyzny naszej, nad której dobrem w obrębach prawych za złe jej synom uważać nie należy. Wyjaśnienie to powinno się stać najstosowniejszą obroną tow., ponieważ Rząd z poddmuchu Systemu arystokracji naszej, a szczególnie jej naczelnika posiada nas o udział, o główną moc, a wszelkich ruchów, jakie dawniej i w tym nawet czasie przez Emigrację, przedsiębrane były. -

W takim więc dachu pismo nasze stworzyliśmy, lecz gdy ogólnym wyrazem tow. całego zostawiliśmy, sądzimy: iż podobne pismo Kom. Cen. ze swej strony imieniem całego tow. powieć do Rządu. Wszakże je nawet dowodami, a nawet listę całego tow. przedstawić, - przedstawienie bowiem listy wesprze jawność tow., wskazie jego rozgaśnienie się po całej emigracji, na którą może sam Minister czytać zamysła, aby na raz jeden nie z masą, ale z jej częścią, miał do czynienia, i niby następnie odkrywając tow. częściami, tem łatwiej gwałtu przeciwko niemu mógł użyć. - Wreszcie odkrycie listy potęży nas w przesładowaniu, uczyni nasz interes więcej ogólniejszym, więcej dramatycznym. -

Lawsze jednak trzeba było przygotowanym do przyjęcia ostatniego ciwru, i nieznajdąc się zapewne nikt taki w tow., któryby wyrzeczeniem się jego, niedługo swój interes osobisty ochronić mógł - dla tego więc Kom. Cen. myśląc o środkach obrony, myśleć także powinien w tym samym czasie o sposobie wytożenia sprawy naszej przed sąd opinii publicznej, jeżeli Minister wszelkie przedstawienia odrzuci, i groźby swoje dokona.

Paris dnia 2 Marca 1834r. do Sek. Centralnej;

Sekcyja w Paris, otrzymawszy z Chateauroux, Limoges, Laval zawiadomienie, iż Minister wydał rozkaz wszystkim Prefektom, aby od każdego estonka tow. dem. pol. żądali deklaracji pismiennej, że się zrzeka tow. dem. pol. tajnego, i że do żadnych tow. politycznych niebierze udziału przez ciąg pobytu swego we Francyi, i że w razie odmownym, zostanie na wygnanie skazany, po należytym rozważeniu tego przedmiotu na swych posiedzeniach d. 28. Lutego i 2. Marca b.r. następujące nam nim wzięci uwagi i rozporządzenia.

Kiedy Polak wchodzić do tow. nie należy więcej do siebie. Jego życie i zdolności i prace wyłączone być winny wielkiej sprawie, której ogłosił się obrońcą i apostołem; osobiste zaś widoki i korzyści nigdy go zajmować niepowinny. Tow. nasze reprezentuje odrodzone Polaki, reprezentuje przyszłą społecność polską. Ludzka. Kto by dla utrzymania chwilowego wsparcia, jakie bezdania najmniejszych motywów, rząd samowolnie demokratom lub niedemokratom, przedkładać później odmówić może, zrzekać się tow. i wspólnego z nim działania, temsamem dążyłby poznać, że obrońcom praw estonickich i nieprzyjaciół tyranów dawać już dać tylko jatmuring, aby zamieśli, opuścili ręce i nieprzekradali ciemności przysięgi ludzkości coraz cięższym jarzmem. -

Thaidemu kto wchodzi do tow² mającego na celu reformę socyjalną i oswobodzenie ludów, jest wiadoma, że przez Akt swego wejścia, deklaruje się jawnym przeciwnikiem dzisiejszych rządów i arystokratów, a tem samem wszystkie rządy i arystokratów czyni swymi zawziętymi nieprzyjaciółmi, i powinien być przygotowany do wszelkich prześladowań z ich strony — Droga nasza jest ciemista; żeby na nią nie chciał abierać, za nim dojdzie do kresu, niepojął swego powołania; a żeby chciał się go wyrzeknąć wtenczas gdy mu grozi niebezpieczeństwo, dowiódłoby, że wiarą swoją tylko porem bronić i popierać umie; wystawiłby siebie i innych na pośmiewisko, i podałby broni zgubną dla nas tym wszystkim, co na zagładę naszą czechają, i wszelkich wymagają środków, któremi by choć pozornie zmusili nas do dania jakiegokolwiek znaku słabości.

Jeżeliby ktoś sadził że tow² dem. zagrożone rozpędzeniem i wygnaniem z Francji, lepiejby uchyliło dla sprawy ludności i polski zrekając się swego nazwiska, lub rozwiązując się dla tego, aby nierozrywać Emigracyi i nieusuwać z jej tona wszelki najlepszej, p. przez co reszta popadłaby w tetarg i siła arystokratów. / zdanie takie za myślnie uważamy. Historia przetrwała dowiodła, że prześladowania mnożą wyznawców, męczarnie utwierdzają w wierze. Spójrzmy na prześladowania początkowych Chrześcian i przyjaciół reformy Lutera a tam znajdziemy dowody że i tow. dem. jeśli tryumf chce sobie zapewnić powinno okazać moc i wytrwałość nieugiętą pod ciążami ścierpańców francuskiego ludu. Niezgajając nawet tak daleko prawda ta u-rzeczywistniona została w samem tow², bo kiedy 16te czt. z Bourget wypędzono, 160^{tych} nicotników, poświęczyło zwiększyć szeregi prześladowanych. —

Ani więc tow² niepowinno zmieniać nazwiska, a tymbardziej rozstrzygać się dla groźb Ministra, ani jego entonkowie hanbić się swoim wyrzekaniem się. — Prześladowanie i cierpienia są ofiarami, które każdy nieś powinien na ołtarz świętej sprawy naszej. Obowiniek zatem nakazuje nam wybierać — Wygnanie! —

Mamy wiarę że większość Emigracyi podziela nasze zasady, że gdyby nas dotknąć miała sromotna ręka Ministra i odmówić naderżnego wsparcia, jakie dziś tysiącem napawa gorącej, nie tylko ta większość, ale nawet rawstydrona część ludu, obojętnych, widząc jak z ochotą idziemy na wygnanie, jak z pogodnym czołem chcemy znosić prześladowania i nędrę, podzielałaby z nami wygnanie i cierpienia, pogardziłaby niewdzięcznego kraju chlebem, którego spójzić byłoby maza ciętą, ich sumienie, bo to sumienie surowym odrzywałoby się głosem: "wasi bracia cierpią, za ludność i ojczyznę, a wy w spokoju przyjmując tasaki od ich ciemniaków, tem samem podajecie broni przeciwko nim, przeciwko samym sobie, przeciwko Emigracyi, Polsce i ludności. — Bracia nasi z Limoger już nam objawili w tym względzie postanowienie swoje, i niebędąc entonkami tow² tak się do nas odrywają: "Dotychczas staraliśmy się zapisać /: teni demokrati zapisani do listy tow², oni bowiem takie są demokratami, lecz niezapisanymi dotąd. /, nie cofnęli swoich podpisów. My pomnożymy ich liczbę, dodając do ich imion nasze, aby przeto dać poznać rządowi że lista nieobjęta wszystkich poleśców demokratycznie wyznających zasady, aby współnością tych najcięższych zasad i cierpień, jeszcze raz na nowo przekonać sympatyzujące nam ludy, że na-dewszystko przekładamy, równość, wolność i braterstwo. — Taką jest wola ogółu 13^{tych} poleśców w Limoger, takie jest ostateczne ich postanowienie. Nie wątpimy że za przykładem braci naszych w Limoger pójdzie cała niemal Emigracja. —

Na powyż

„I.2. powziętych powodach oparciu, niewinny i niezawinny członek, któryby samowolnie zwa-
hala się na to, dla niestracenia jakiegokolwiek od ciemnicy ludzkości, jako zarządcy sprawy naszej
jako dążącego do jego zguby i potępienia. Zważywszy zaś że obowiązkiem każdego członka tow.
jest dbać o dobro i zachowanie jego bytu, godności, a oraz czynem potwierdzać jego wiarę;
zważywszy nadto że żadne prawo nie zabrania w Francji istnienia tow.
dem. pol. uznaliśmy
na posiedzeniu 31 sierpnia następującą deklarację:

„My członkowie I.2.P. deklarujemy, iż przeniesiemy wygnanie z kraju, gdzie nam dano
przysięgę, lub gdzie schronimy się jako wygnani z wygnania, równie jak wszelkie prześlą-
dowanie ze strony królów, rządu i arystokratów, nad rzeczenie się tow. dem. pol. — i deklarację
takową, własno-równie podpisujemy. — Północ 1.2. Marca 1834r. (37 podpisów) —

„Gdyby władze przed porozumieniem się naszem z całym tow.
i otrzymaniem rezultatu jego
woli, zawiadywały nas w celu rzeczenia się tow. dem. tajnego, i innych tow. politycznych, po-
stępowaliśmy uczynić stosowne przedstawienie, wykazujące jawność naszego związku i działa-
nia. Gdyby zaś władza zarządcza bezwarunkowej deklaracji, natężyła każdy ma odpowiedzieć,
że kiedy rząd dozwala egzystencji całego tow., nie może atakować pojedynczych jego członków;
zresztą wszelkie działania według prawa” — Sądymy iż nie należy podpisywać żadnej deklaracji, na-
wet objawiającej wolę naszą, iż przenosimy opuszczenie Francji nad rzeczenie się tow., bo
w takim razie rząd udzieliłby nam paszportu jako: żądającym wyjazdu, nie zaś jako wy-
gnań.

„Dlatego zdecydowała oboje tego aby z powodu nagłośnienia przedmiotu, wyjątek z listu Laval
i powyższe zdanie nasze zakomunikować niezwłocznie najbliższymi sekcjom i sek. centralnej,
zarazem wezwąć tę centralną do porozumienia się jak najszybciej z całym tow. —
iż nam postępować należy wśród bliższego się crisis, i na przypadek, jeżeli prawnie zabrania-
ją tow. pol. w całej Francji, uchwaleniem przez siebie zostanie. Natomiast żeby reprezentować
tow. żeby upoważniło Sekcję Cen. do wyzniesienia manifestu, w którymby objaśniono cele i
zainteresowania tow. dem. dla zbicia fałszywych pojęć przez naszych arystokratów czynionych,
jakobyśmy tworzyli związek tajny i dążyli do zwołania we Francji istniejącego dziś rządu.
Północ w imieniu Sekcji [p. podpisano.] Fr. Krasas.

Londun 3. Marca 1834. do sek. Centralnej.

„Zawiadomieni przez Sekcję, w Północ, tudzież z listu prywatnego z Laval, o zama-
chach Ministra Sp. wewn. które wymierzone zostały przeciw członkom towarzystwa politycznego
Sekcja postanowiła się na dzień wtorek, jakie kroki w tej mierze jej przedsięwziąć wy-
pada — po długiej i gruntownej dyskusji, zgodzono się jednomyślnie 14. członków obecnych:
1° Wezwać Sekcję Cen. aby ta zasięgnęła oświeconej zdania tow. całego, jak nam dziś postępo-
wać należy, tudzież na przyszłość, gdy prawo przeciw towarzystwom przez siebie uchwalonem
zostanie. —
2° Sekcja postanowiła w razie atakowania rządu, zbywać go nieczem, by uzyskać na czasie,
przedstawiając np: iż potrzebujemy namysłu, że tow. nasze jest jawnem, że Emigracja jest
z natury swej tow. politycznem. i. t. p. —
3° Że w razie osłabienia nagłoni, unikając wszelkich pojedynczych deklaracji, pomni na swi-
słowski zasada naszych, gotowi jesteśmy zamienić wygnanie na wygnanie, aniżeli kłamstwem pokonywać
lub rzekać się niegodnie towarzystwa. — Ł. Ł.

W Courmoulin w d. 7. Marca rozrywany jeden czeronek od władzy tamtejszej, przekonany o wierności zasad naszego tow., wymaganej deklaracji niepodpisat. —

Sek. w Briquiere z d. 6. Mar. dotychczas nieatakowana; zawieszona Sekcja Cent. do napisania w imieniu ogółu manifestacji.

Sek. w Chateaugonthier z d. 28. Lutego, zawieszona od władz, postanowita podpisać pierwszą tylko część rezolucyj arengi; a po zmieniach się z Sek. Laval w zupełności jej projekt podzieliła.

Sek. z d. 12. Marca, rozwinąłszy obszerniej swe myśli, poprzednie swe zdanie potwierdza. —

Sek. w Granville z 5. Mar, dotychczas nieatakowana, uprzedzając o swym postanowieniu, przygotowanym, na przypadek: iż zbywać będzie nie stanowcza, odpowiedział niepodpisując nigdy deklaracji żądanej, chce tymczasem by Sek. Cen. zrobiła manifestację w imieniu tow.

Sek. w Loudun z d. 8. Mar.; zawieszona sek. Cen. aby ta zrezygnowała z dania ogółu tow., jak nam dziś i na przyszłość postępować należy, gdy ustawa przeciw Towarzystwom przez Sejm uchwalona zostanie — dodaje że jest przygotowana, przenieść raczej wygnanie nad rzeczenie się tow.

Sek. w Lisieux z d. 12. Marca, radzi by uprzedzając pojedyncze wypalenie członków z grona naszego, zawezwać wszystkich wychodźców naszej opinii do szukania przyjaźniejszego nam nieba.

Sek. w St Sauver le Vicomte z d. 8. Mar. donosi: iż na zawieszanie przez władze podpisata deklaracji: iż do żadnych tow. tajnych nie należą, i należeć nie będą; władza nieprzystata na takowej niekompletnej deklaracji. Radzi więc tej sekcja, by dla zachowania bytu tow., Sek. Cen. zajęła się reorganizacją tow., nadając mu tytuł np. "Wolnych polaków" lub inny; a następnie by ogłosiła w piśmie publicznym, że tow. dem. już nie istnieje. Sądzi dalej, że to jest jedyny środek ocalenia tow. — waruje jednak by ustawa i form teraźniejszego tow. nie mieniać. — Tak sek. z d. 14. Mar. zmienia swe powyższe zdanie, i wywodzi Kom. Cen. do napisania manifestacji, na której gdyby minister niepoprzedzał, jest gotowa do wyjścia

Sek. w Villemor z d. 12. Mar. ogranicza swe żądanie napisaniem manifestacji przez Kom. Cen. w imieniu tow. z dotarciem listy członków i ogłoszeniem jej publicznie.

Sek. w St Junien z d. 4. Marca, na zawieszanie i groźbę: iż w 24 godzinach zandarmami zostaną odprowadzeni za granicę gdy deklaracji poddanej niepodpiszą — odpowiedziała: iż nie przeciw rządowi nie-
dosta, że się zajmuje wytaczanie sprawy swj Ojczyzny; po odpowiedzi zaś Prefekta "iż co do polski zostawiona jest wolność", i że we Francji za opinie nikt nie jest odpowiedzialnym; i po innych wtym przedmiocie mianych z nim dyskusjach, widząc że mamy wolne wyznanie naszych zasad, rzekło-
nie blankiety. podpisaliśmy. —

Sek. w Mont-de Marsan z d. 5. Mar. uprzedza oświadczenie na przypadek zawieszania: iż do tow. tajnych nie należą, i jest zdania, że nikt nie może wymagać zobowiązań, któreby odrzyskanin naszej ojczyzny były przeciwnie. Żąda zaś by Sek. Cen. porozumiała się z ogółem, jak należy postępować w zbliżającym się crisis.

Sek. w Poitiers z d. 16. Mar. popiera swe powyższe żądanie napisania manifestacji, do czego Kom. Centr. upowarza. —

Sek. w Honfleur z d. 13. Mar. donosi iż dotąd niebyła atakowana, co jeżeli nastąpi, pojdzie za Bracia i uwagami Sek. Cen. — następnie ta sekcja z d. 16. Mar. opierając się na wniosku sek. Laval, żąda by Sek. Cen. zajęła się napisaniem manifestacji, by ogłosiła listę imienną wszystkich członków. manifest ten podata do piśmie publiczn. polskich i francuskich. —

Sek. w Vire z d. 15. Mar. podzielać w zupełności zdanie Sekcji Laval, do ogółu tow. w d. 4. b. m. wydana, żąda uwyżnienia manifestu — i ogłoszenia stosownego w piśmie publiczn. o nieprawidłowości nas przysławianiu

